

Unitat Didàctica 7

LA REVOLUCIÓ RUSSA (1917-1921)

L'any 1917, en el marc de la Primera Guerra Mundial, va esclatar a Rússia la Revolució Russa, que va destruir l'imperi tsarista i el va substituir per la dictadura del proletariat.

1. ANTECEDENTS: RÚSSIA ABANS DE LA REVOLUCIÓ
2. LA REVOLUCIÓ DE 1905
3. LA REVOLUCIÓ DE 1917
4. LA FORMACIÓ DE LA URSS
5. LA URSS D'STALIN
6. CONSEQÜÈNCIES DE LA REVOLUCIÓ

1. LA RÚSSIA DELS TSARS

Al començament del segle XX l'Imperi rus era aparentment gran i poderós. S'estenia sobre un territori de gairebé 22 milions de Km² i tenia una població d'uns 170 milions d'habitants. Però hi havia un desequilibri molt gran entre una Rússia arcaica i rural, numèricament important, i una part de l'Imperi, molt localitzada i minoritària, que s'industrialitzava ràpidament.

Una agricultura tradicional

Al llarg del segle XIX el camp rus va viure pràcticament al marge de les transformacions agrícoles que es van produir en altres estats europeus. L'aristocràcia acaparava la major part de la terra, i la pagesia va viure fins ben entrat el segle en règim de servitud feudal. Una part important dels serfs estaven sotmesos a uns forts lligams de servitud que comportaven la manca de llibertat personal i l'obligació de fer prestacions (*censos en treball*) i de pagar impostos en metàl·lic (*obrok*). A les comunitats pageses, els caps de família formaven el *mir*, que era l'assemblea de la comunitat rural, encarregada de distribuir periòdicament les terres de conreu, cedides pel senyor, entre els seus membres.

Les condicions de vida tan dures que havien de suportar els camperols van provocar diverses revoltes agràries que, finalment, el **1861** van forçar el tsar Alexandre II (1855-1881) a promulgar l'**abolició de la servitud**. Així s'establia la llibertat personal dels serfs, que cessaven d'estar lligats a la terra, i la seva igualtat civil. Les terres van ser dividides en dues parts: una part la conservava l'antic senyor i l'altra es donava en usdefruit als camperols. Aquests podien rescatar les terres que conreaven pagant una indemnització als senyors. Però el decret va decebre els camperols, que s'havien d'endeutar si volien rescatar les terres, a un preu sovint superior al real.

Amb la reforma va néixer una nova burgesia agrària, els **kulaks**. Paral·lelament, el pagament del rescat i la forta pressió fiscal van fer augmentar el nombre de pobres o *mugics*. Molts d'ells, sense terres i endeutats, se'n van haver d'anar a les ciutats a cercar una feina a les noves indústries. Uns altres van restar al camp, on havien de suportar unes condicions de vida miserables.

Una industrialització localitzada

L'abolició de la servitud havia fet augmentar la mà d'obra disponible per a la indústria, però l'agricultura encara no estava prou desenvolupada per poder aportar capital al procés d'industrialització. Així, la Rússia tsarista va haver de recórrer a les inversions

estrangeres, que procedien fonamentalment de França, de la Gran Bretanya, de Bèlgica i d'Alemanya.

El resultat va ser una industrialització molt ràpida: entre el 1890 i el 1900 la producció industrial es va doblar i Rússia es va convertir en la cinquena potència industrial del món. Ara bé, la industrialització russa presentava unes particularitats ben definides.

- Primer, la concentració geogràfica en unes zones de l'Imperi determinades: Moscou, Sant Petersburg, Ucraïna, Bakú, els Urals i Polònia.
- En segon lloc, el caràcter gegantí, perquè més de la meitat dels obrers treballaven en empreses de més de 500 treballadors.
- En tercer lloc, la dependència financera, atès que el 1914 gairebé un terç de les societats per accions eren a mans de capitals estrangers.

La industrialització va afavorir el creixement del proletariat, i cap a 1900 ja hi havia prop de 3 milions d'obrers. Encara que numèricament era poc important, el proletariat tenia una gran força social a les regions industrials com a resultat de la gran concentració empresarial. En algunes ciutats, com Sant Petersburg, els obrers representaven el 50% de la població. Les condicions laborals i salarials eren molt dures: jornades de treball de 12 hores, salaris molt baixos que disminuïen amb l'edat, un percentatge molt alt de mà d'obra infantil i femenina, habitatges miserables, etc. A més a més, la manca de drets sindicals, com el de vaga, i l'escassa legislació laboral, deixaven els obrers indefensos davant l'arbitrarietat dels amos.

L'autocràcia tsarista

Al començament de segle, l'Imperi rus mantenia una monarquia absoluta en què el tsar estava investit d'un poder autocràtic que provenia de Déu i en què l'arbitrarietat era la norma de l'Estat. Ningú no controlava els actes del tsar, que governava per decret (*ukases*), i cap institució no protegia els súbdits de l'omnipotència de l'Estat. L'Estat es basava en quatre pilars:

- a) La **burocràcia**, que era l'estructura administrativa que garantia el funcionament d'aquest Imperi tan vast. El sistema era corrupte, i els funcionaris s'havien convertit en una veritable noblesa administrativa.
- b) L'**exèrcit**, els llocs de comandament del qual es reservaven a la noblesa, era l'instrument essencial de l'expansionisme rus sobre la resta de territoris de l'Imperi.
- c) L'**Església Ortodoxa**, que tenia una gran influència sobre les masses analfabetes (un 80% de la població). Exercia un paper de guardiana de l'ordre i de les tradicions i el seu cap era el tsar mateix.
- d) La **polícia** (*okhrana*), que dirigia un sistema repressiu molt fort per poder mantenir l'ordre.

Fins l'any 1905, en temps del tsar Nicolau II, no hi va haver a Rússia cap institució representativa a escala nacional que fes de contrapès al poder absolut dels tsars. El 1846 s'havia acceptat la creació d'unes assemblees territorials, anomenades *zemstva*, que no eren representatives davant del poder, sinó que només tenien algunes atribucions en el terreny de l'administració local (ajut a l'agricultura, ensenyament primari, salut pública, etc.). Amb el mateix criteri, el 1870 es van crear les assemblees

urbanes (*dumes municipals*), que eren elegides per sufragi censatari. De fet, però, tots dos organismes quedaven sota la tutela de l'administració i eren controlats per la noblesa i pels propietaris.

B. LES FORCES D'OPOSICIÓ AL TSARISME

Els primers corrents importants d'oposició al tsarisme es van desenvolupar al camp rus cap a la segona meitat del segle XIX. El primer moviment que cal destacar va ser el que van crear els anomenats **nihilistes**, un moviment de caire intel·lectual de bon començament i que més endavant va evolucionar cap al terrorisme. Però el moviment revolucionari més important de les darreres dècades del segle va ser el populisme (*narodniki*), que rebutjava la industrialització ingent i creia en la transformació de la societat pagesa tradicional en unes comunitats rurals noves de caire socialista. Inspirats en idees bakuninistes, van fundar l'organització *Terra i Llibertat*, que va concentrar els seus esforços en l'acció directa i va protagonitzar un seguit d'atemptats contra el tsar Alexandre II, que va morir el 1881 víctima d'una bomba.

Va ser durant els anys del tombant del segle que van sorgir els corrents d'oposició que van configurar la formació dels dos partits polítics que exercirien més influència en el moviment revolucionari. El primer va ser el **Partit Socialrevolucionari** (SR, anomenat també **esserita**), el qual, fundat el 1901, va recollir la tradició del populisme, especialment pel que fa a la defensa dels camperols com a classe revolucionària. Defensava la necessitat de destruir el tsarisme i d'instaurar una societat col·lectivista de base rural. Els esserites van arribar a tenir una gran influència entre els camperols, volien l'emancipació de la pagesia i van fer accions terroristes en què van morir ministres.

El segon va ser el **Partit Obrer Socialdemòcrata Rus**, de tendència marxista i afiliat a la Segona Internacional, fundat el 1898 per Georgij Valentinovič Plekhanov. Entre els seus membres destacava Vladimir Il'ič Lenin, el qual va adoptar el marxisme a les condicions específiques de Rússia i va ser el gran artífex de la revolució de 1917. El 1903 van sorgir dues tendències dins el POSDR que el 1912 van menar a l'escissió definitiva.

- **Menxevics**, dirigits per L. Martov, i
- **Bolxevics**, dirigits per Lenin)

Totes dues tendències acceptaven l'esquema marxista de la revolució que preveia la necessitat de fer caure l'ordre feudal com a pas previ a la destrucció de l'ordre burgès per part del proletariat. Les discrepàncies van venir, a l'hora d'analitzar el paper de la burgesia a la revolució i el caràcter que havia de tenir el partit:

a) Els menxevics feien una separació molt clara entre la revolució burgesa i la revolució socialista; creien que a Rússia encara calia fer la revolució burgesa i que l'havia de dirigir la burgesia, reservant al proletariat un lloc secundari. Per contra, els bolxevics creien que la burgesia russa era incapaç de fer una revolució pròpia i defensaven que el proletariat havia de dirigir la revolució.

b) Els menxevics defensaven un partit de masses, amb diverses tendències, segons el model socialdemòcrata europeu. Però, els bolxevics concebien el partit com una organització de combat, dotada d'una gran disciplina i capaç d'enfrontar-se al tsarisme. En definitiva, un

partit d'avantguarda de la classe obrera, integrat per revolucionaris convençuts i preparat per dirigir la revolució.

El corrent liberal i democràtic es va formar més lentament i sempre va ser més dèbil perquè la burgesia russa era escassa. Els sectors liberals es van desenvolupar dins els *zemstva* quan alguns grups van començar a defensar l'establiment d'un règim constitucional. El 1905 es va fundar el **Partit Constitucionalista Demòcrata (Kadet)**, partidari de lluitar dins el marc legal per aconseguir una democràcia parlamentària i refusava qualsevol acció revolucionària.

2. LA REVOLUCIÓ DE 1905

Al llarg dels primers anys del segle XX a Rússia hi va haver una crisi econòmica molt profunda que va agreujar encara més les deficiències de la seva economia. A remolc d'una crisi de sobreproducció, la demanda va minvar i les inversions estrangeres es van retreure. Les condicions de vida es van fer més dures, tant al camp, on un parell de males collites va fer empitjorar la situació, com a la ciutat. El resultat va ser un moviment reivindicatiu molt important que es va escampar per tot l'Imperi. En aquesta conjuntura de crisi, l'Estat rus es va veure implicat en una **guerra amb el Japó**, el seu gran rival a Àsia. Els japonesos eren hostils a l'expansionisme rus a Manxúria i van atacar la base naval russa de Port Arthur.

A començament de gener de 1905 es va declarar una vaga a la fàbrica metal·lúrgica Putilov de Sant Petersburg, que ràpidament es va estendre per tota la ciutat. El diumenge 22 de gener de 1905 (9 de gener segons el calendari julià), una gran manifestació pacífica d'obrers, menestrals i estudiants de Sant Petersburg, encapçalada pel *pope* ucraïnès Georgij Apollonovic Gapon —probablement un agent provocador— es van dirigir al palau d'Hivern per presentar un memorial al tsar en què es demanaven millores en les condicions de vida, llibertats democràtiques i la convocatòria d'una assemblea constituent. El seguici, que arborava icones i cantava *Deu salvi el tsar*, va ser interceptat per la guàrdia cosaca, que va obrir foc, i el resultat va ser de mil morts i de dos mil ferits ("**Diumenge roig**" o "**sagnant**").

Tot seguit, sovint espontàniament van esclatar vagues a nombrosos centres industrials, que de vegades esdevingueren autèntics moviments revolucionaris; es produïren revoltes camperoles a Geòrgia i a la conca del Volga, un petit sector de l'exèrcit es va insurgir (**rebel·lió del cuirassat Potemkin**, juny-juliol de 1905) i es van assajar noves formes d'organització i direcció, com els soviets. Els soviets eren assemblees de delegats de les fàbriques i de les organitzacions obreres i van constituir les úniques institucions democràtiques espontànies del país. Enmig d'una població gairebé analfabeta, els mètodes expeditius que feien servir (votació a mà alçada, assemblees públiques, elecció directa dels òrgans superiors, dret de remoció, etc.) van fer arribar la política a les masses, de manera que aquestes la poguessin entendre perfectament. Els primers soviets van sorgir a Sant Petersburg i a Moscou, i es van estendre ràpidament pels centres industrials més importants de Rússia.

La creació de la Duma

La imminència d'una vaga general va forçar el tsar a prometre reformes i anunciar la convocatòria d'una дума; l'oposició, amb reticències, ho va acceptar, llevat dels bolxevics, que van donar suport a les insurreccions dels mariners de Kronstadt i de l'esquadra del mar Negre, durament reprimides (novembre 1905 - gener 1906).

Davant del perill d'una guerra civil, el 17 d'octubre, Nicolau II va signar un manifest imperial que anunciava el reconeixement de les llibertats ciutadanes (de consciència, de paraula, d'associació i de reunió), la convocatòria d'una futura assemblea legislativa (duma) i l'organització d'eleccions. El "Manifest d'Octubre" va dividir l'oposició. mentre els revolucionaris rebutjaven qualsevol mena de compromís amb el tsar, els liberals radicals, reagrupats en el nou Partit KD, no s'hi van pronunciar. Solament els moderats i la Unió del poble rus, partit d'extrema dreta, van donar un suport incondicional a la nova política tsarista.

Les eleccions legislatives van beneficiar sobretot el partit KD, que en va resultar vencedor, mentre la dreta tan sols va obtenir el 10 per cent dels sufragis. Amb tot, la victòria va servir ben poc als liberals. La primera дума, en confrontació constant amb el conservadorisme del govern, va ser dissolta el juliol de 1906. La següent era més radical (els socialrevolucionaris van obtenir 37 escons i els socialdemòcrates, 66), però també estava molt dividida. També va ser dissolta, el 3 de juny de 1907. El govern va aprofitar l'avinentsa per anul·lar la representativitat política i les prerrogatives de la дума.

Però aquestes reformes eren aparents. El sufragi era corporatiu i indirecte per impedir una victòria de l'oposició. El sistema era constitucional, però no parlamentari, perquè els ministres no eren responsables davant la Duma i el tsar tenia la iniciativa legislativa.

Les reformes de Stolypin

P'otr Arkad'evič Stolypin, primer ministre de Nicolau II a partir de 1906, creia que l'únic mitjà per aturar la revolució era fomentar el creixement econòmic del país. Stolypin va centrar l'atenció en **la qüestió agrària**, motiu de fortes controvèrsies en les primeres dumes i font de preocupació permanent del poder a partir dels nombrosos aixecaments de la pagesia el 1906. La innovació més important del primer ministre va consistir a suprimir gairebé completament l'antic sistema de comuna pagesa, en benefici de l'explotació privada. Com que va crear una nova classe de petits propietaris, Stolypin va contribuir al desenvolupament del món rural i va satisfer parcialment les aspiracions de la pagesia russa. Per tal de fomentar la independència econòmica de Rússia, Stolypin va afavorir la formació de capitals russos, va impulsar el creixement de les exportacions i va estimular una producció cada cop més competitiva. Els anys 1907-1911, període de reacció, tot i que també de creixement i d'augment de la riquesa, es van caracteritzar pel replegament del moviment revolucionari i per l'aparició d'un nou nacionalisme fonamentat en la imatge d'una autocràcia il·lustrada. Aquesta va ser l'edat d'or de Nicolau II, però l'assassinat de Stolypin, el 5 de setembre de 1911, va fer fracassar la darrera temptativa de renovació conservadora de l'Imperi.

3. LA REVOLUCIÓ RUSSA DE 1917

El 1914 l'Imperi rus va entrar a la Primera Guerra Mundial al costat de França i de la Gran Bretanya. Les repetides derrotes de l'exèrcit rus a mans dels austroalemanys i el desballestament de l'economia van ser el detonant que va fer esclatar la revolució de 1917. El descontentament dels obrers i de la burgesia es va accentuar pel gener i el febrer de 1917 amb les dificultats per a obtenir queviures, la manca de matèries primeres i l'acomiadament de milers d'obrers.

3.1. La guerra mundial va accelerar el moviment revolucionari

La guerra va abocar una part important de la població a unes condicions de vida miserables. La major part de la indústria va passar a ser indústria de guerra, i per això les necessitats bàsiques de la població no es van poder cobrir. La manca de mà d'obra al camp, com a resultat de la lleva, va fer baixar la producció agrícola i molts camperols es van negar a lliurar les collites. Els preus es van apujar de seguida i la capacitat adquisitiva dels assalariats va minvar vertiginosament. La manca de primeres matèries va fer tancar moltes fàbriques i va fer créixer la desocupació i els conflictes socials.

En el terreny polític, la guerra va provocar la desintegració de l'Estat tsarista. Els funcionaris estatals estaven descontents perquè la minva dels seus salaris havia estat més espectacular que la de qualsevol altre sector social. A més, la desfeta militar va fer trontollar l'autoritat i va provocar una situació de descontentament entre els soldats i la població, que veia, espavorida, com els soldats russos morien al front (a la fi de 1916 hi havia dos milions de morts i quatre milions de mutilats). Per tot això, els complots a la cort es van sovintejar en aquests anys, sobretot aprofitant les llargues absències del tsar quan visitava el front. Els assumptes polítics van quedar a mans de la tsarina Alexandra, que feia i desfeia al seu gust sota la influència del monjo Grigori Jefimovic **Rasputin**, que va ser assassinat en una conspiració nobiliària el 30 de desembre de 1916. La manca d'autoritat i el desgavell a la cort va estimular l'oposició a la Duma, on la majoria dels diputats s'uniren per criticar la incapacitat dels ministres i de la cort.

3.2. La revolució del febrer

El 23 de febrer de 1917 (9 de març segons el calendari occidental), el dràstic racionament i la manca de carbó, a causa de la negligència administrativa, va provocar vagues a la **fàbrica metal·lúrgica Putilov** i manifestacions a Petrograd. Les autoritats no hi van intervenir; l'endemà, 200.000 vagues van reclamar pa. La nit del 26 al 27 de febrer (12 de març al calendari occidental), les tropes encarregades del manteniment de l'ordre a Petrograd, formades per joves de lleva mal alimentats i sotmesos a una disciplina humiliant, quan van rebre l'ordre de disparar sobre la multitud es van amotinar i van afusellar els oficials. Al matí, van confraternitzar amb els obrers, es van apoderar de l'Arsenal i van prendre el **palau d'Hivern** sense trobar resistència.

Per defensar la revolució, van començar a sorgir els primers grups d'obrers armats i ben aviat van constituir la guàrdia roja, que els mesos següents va tenir un paper fonamental. Enmig de tots aquests esdeveniments van tornar a aparèixer els soviets d'obrers, de soldats i de camperols, que aviat es van estendre per tot l'Imperi. Els soviets agrupaven totes les forces revolucionàries: esserites (que hi tenien la majoria de delegats), anarquistes, menxevics i bolxevics.

A la Duma, els diputats liberals, fonamentalment els del partit KD, tement un esclat revolucionari, van crear un comitè executiu provisional, dirigit pel liberal Miljukov i el socialrevolucionari Kerenskij.

El comitè de la Duma i el soviets de Petrograd van començar negociacions l'1 de març; el segon va acceptar de subordinar-se al primer, sempre que respectés els seus objectius fonamentals, que eren la convocatòria d'una assemblea constituent, la proclamació de les llibertats civils i l'amnistia dels presos polítics. El 2 de març es va constituir un **govern provisional** encapçalat pel príncep G. E. L'vov, un demòcrata constitucional (KD), que també va ocupar el ministeri de l'interior. L'vov va enviar dos emissaris al tsar. Abandonat pels seus generals, Nicolau II va abdicar a favor del seu germà, el gran duc Miquel, que es va negar a succeir-lo enmig d'aquell caos. Aquest fet representava la caiguda dels Romanov.

L'Imperi rus s'havia convertit en una **república constitucional**. El nou govern es va comprometre a fer reformes de caire polític (llibertat d'opinió, de premsa, de reunió, etc.) i social (igualtat davant la llei, drets sindicals, jornada laboral de 8 hores, etc.).

3.3. La dualitat de poders: govern i soviets, febrer-octubre de 1917)

Els partits burgesos, agrupats al voltant del partit KD, dominaven el govern provisional, el qual va ser presidit primerament pel liberal L'vov, i després pel socialrevolucionari Aleksandr F'odorovič **Kerenski**. El nou govern es va encarregar sobretot de crear un règim parlamentari capaç de donar eficàcia i estabilitat a l'Estat. Una de les primeres decisions que va prendre va ser la de complir els compromisos exteriors i continuar la guerra tot posposant unes reformes interiors per obtenir la victòria militar. D'antuvi, el govern provisional tenia el suport dels soviets i de tots els partits polítics, fins i tot del bolxevic.

Però, dues autoritats s'oposaven entre elles. Alguns membres del govern provisional volien trencar amb el soviets de Petrograd, que exercia un control constant sobre les seves actuacions, i altres optaven per la conciliació. A finals d'abril va esclatar una crisi greu. Mentre el soviets preconitzava la idea d'una pau immediata i organitzava soviets de soldats, fet que va anul·lar l'esperit combatiu de l'exèrcit rus, Miljukov, el ministre d'Afers Estrangers, prometia als aliats que Rússia es mantindria al seu costat. El soviets de Petrograd es va alçar contra el govern amb una manifestació multitudinària d'obres i soldats, i Miljukov va haver de dimitir el càrrec.

El retorn de Vladimir Il'ič Lenin de l'exili va donar un tomb radical a la situació. Lenin va defensar que la revolució no es podia mantenir dins d'uns límits estrictament burgesos i que calia continuar avançant per situar els obrers al poder. A les *Tesis d'abril*, va defensar la necessitat de no deixar consolidar el poder burgès i de llançar-se immediatament a la revolució proletària. Lenin va fer una crida a favor de la sortida immediata de la guerra i es va mostrar partidari de retirar el suport al govern provisional i de crear una república dels soviets. També era partidari de confiscar les terres dels grans propietaris i de repartir-les immediatament.

Lenin va veure que l'originalitat de la situació consistia en l'existència d'una dualitat de poders: un poder representat pel govern provisional, i un altre d'obrer a mans dels soviets. La força al carrer la tenien els segons, i si els soviets retiraven el suport al govern, aquest s'esfondraria i els soviets es convertirien en l'únic poder a Rússia. Convençut de la necessitat de prendre el poder, Lenin va llançar la consigna *tot el poder per als soviets*, que va esdevenir tot un programa d'acció revolucionària.

A mitjan abril de 1917 Lenin va arribar a Petrograd dins el llegendari "vagó precintat". El viatge des de Suïssa va ser facilitat pel govern alemany, convençut que Lenin seria un factor provocador de revoltes a Rússia. Immediatament, Lenin va establir la línia política revolucionària del proletariat rus. A les **Tesis d'abril** rebutjava la guerra imperialista i perfilava l'estratègia a seguir en una fase de transició entre el poder burgès i el proletariat. En essència, les tesis propugnaven: no donar suport al govern provisional i desemmascarar-ne la política; destacar el paper dels soviets; nacionalitzar la terra i la banca; el control pels soviets de la producció de béns i el repartiment dels productes; defensar la instauració d'una república de soviets d'obriers i camperols; combatre la confusió socialdemòcrata dins el partit revolucionari (per a la qual cosa proposava la nova denominació de "comunista"); i -d'acord amb això- reconstruir la Internacional sobre una base revolucionària.

L'estiu de 1917 la situació del poble rus no havia millorat gaire: la guerra continuava causant molts problemes i la fam persistia. Pel juliol hi va haver manifestacions que es van escampar per tot l'Imperi. L'exèrcit va reprimir amb duresa els manifestants, mentre el govern acusava els bolxevics d'incitar el poble a la violència i al desordre. Així, es va iniciar una persecució sistemàtica contra el partit bolxevic: el seu diari, *Pravda*, va ser tancat i Lenin va haver de tornar a l'exili. Mentrestant, tot l'Imperi es tornava a desorganitzar; al camp, els camperols ocupaven les terres i se les repartien; les minories nacionals reclamaven els seus drets; moltes fabriques s'havien declarat en vaga i els soldats del front desertaven i no obeïen els seus oficials. A més, pel mes d'agost va augmentar la inestabilitat política amb la insurrecció contrarevolucionària del general Lavr Georgievic Kornilov, que sols es va poder frenar amb la intervenció dels obrers armats i de les milícies bolxevics.

3.4. La revolució de l'octubre

Davant d'aquesta situació, els bolxevics van propugnar la insurrecció armada com l'única via possible per derrocar el govern provisional i consolidar el poder dels soviets. Per primera vegada van aconseguir que el soviet de Petrograd, presidit per Lev Trotski, i el de Moscou, donessin suport als seus plans.

L'alçament va començar la nit del 24 d'octubre a Petrograd sota el comandament d'un comitè militar revolucionari que en poques hores va controlar tota la ciutat i el Palau d'Hivern, seu del govern provisional. Tots els membres del govern, tret de Kerenskij, que va fugir, van ser detinguts. Durant les operacions no es va vessar gens de sang. Aquell mateix vespre el congrés dels soviets va destituir el govern provisional i va aprovar la formació d'un **Consell de Comissaris del Poble** que constituïa l'òrgan representatiu del primer govern obrer i camperol. En aquest consell, els bolxevics hi tenien la majoria i Lenin en va ser nomenat president.

El congrés també va adoptar les primeres mesures revolucionàries. Primerament va establir el decret sobre la pau segons el qual es proposava a tots els pobles i governs bel·ligerants que s'establissin negociacions immediates per a una pau justa i democràtica. Una delegació soviètica va iniciar negociacions amb Alemanya a **Brest-Litovsk**, el resultat de les quals va ser un tractat de pau que va comportar unes pèrdues territorials molt importants per al nou Estat soviètic. En segon lloc, es va signar el decret sobre la terra, pel qual es confiscaven les propietats de la corona, de la noblesa i de l'Església i es lliuraven als soviets perquè les repartissin entre els camperols. En tercer lloc, un decret sobre les nacionalitats reconeixia als diversos pobles de l'Imperi rus el dret a l'autodeterminació. Finalment, es va establir el control obrer de les empreses de més de cinc treballadors i la nacionalització de la banca.

LA PAZ DE BREST-LITOVSK

